

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

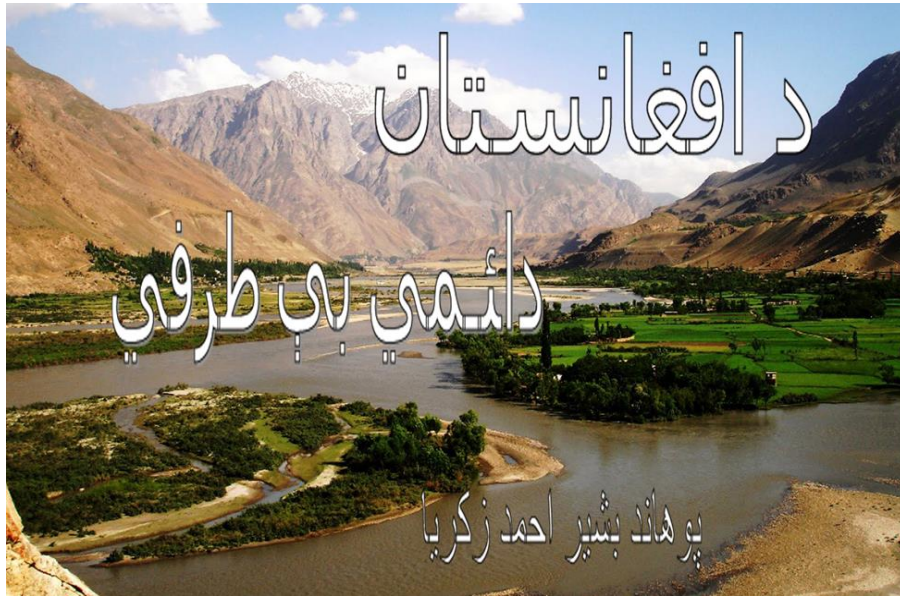
۲۰۱۹/۰۲/۲۲

پوهاند بشیر احمد زکریا
ترجمه: رحمت آریا

بی طرفی دائمی افغانستان

رساله تحقیقی

قسمت دهم

د پاڼو شمېره: له ۱ تر ۵

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

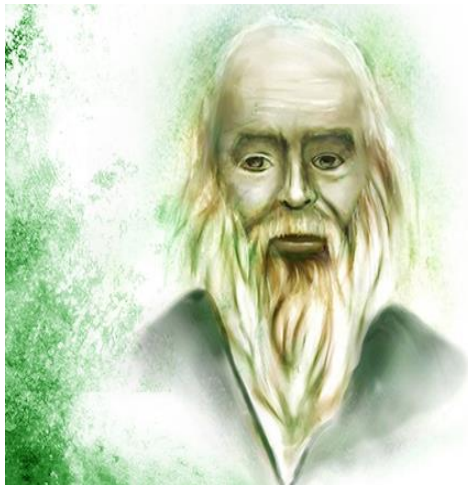
نقشه سویتزرلند

Note: The cover page image and the map of Afghanistan and ethnical map of Switzerland are borrowed from Google.com. Thanks Google.

یادداشت : تصویر جلد کتاب، نقشه افغانستان و نقشه اتنیکی کشور سویتزرلند از گوگل دات کام عاریه شده اند. تشکر گوگل.

منطق الطیر عطار

What kind of pain is this that there is no cure for it
And what kind of way is this that there is no end to it
Beware oh confused heart in this difficult valley
Untill you go into, there is no end to it
"Sheikh Fariduddin Attar"

این درد چه دردیست که درمانش نیست
وین راه چه راهیست که پایانش نیست
هان ای دل سرگشته بدین وادی صعب
تا چند فرو روی که پایانش نیست
"شیخ فریدالدین عطار"

RumiBalkhi.Com

شیخ فریدالدین عطار (۱۱۴۵ - ۱۲۲۱ م)

د پانو شمیره: له ۲ تر ۵

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له رالپولو مخکي په خير و لولئ

ساختن یک ملت

در اینجا میخواهم توجه تانرا به فصل دوم این رساله برگردانم که در باره معیار بی طرفی دائمی بود، و توجه تانرا عمدتاً به معیار اول بر می گردانم که اولین معیار برای بی طرفی دائمی افغانستان بود [قبلاً ذکر شده مراجعه کنید به شماره ۵] «ما مردم» افغانستان باید نخست با بستن پنج انگشت یک دست، یک مشت واحد و متحد شویم! بدین ملحوظ تمام اقوام مسکون در ۳۴ ولایات کشور بشمول مجتمعات قومی، هر گروه مذهبی و سائر اقلیت ها باید بدون استثناء متحد شویم. ما باید به دور یک مفهوم کلی «ملت واحد غیر قابل انقسام»، یک بیرق و یک کشور واحد و یک پارچه در چهارچوب سرحدات تاریخی و شناخته شده خود متحد شویم، و باصدای بلند هویت خود را منحیث یک ملت انقسام ناپذیر تحت سایه تحفظ خداوند ج اعلان کنیم. "ما ملت متحد استیم، اگر انقسام یافتیم بزرگترین اشتباه تاریخی را مرتکب خواهیم شد!"

چه چیزی ملت را می سازد؟

پاول جمیز Paul James در کتاب خود، «ملت سازی: بسوی تئوری اجتماع غامض: Nation Formation: Towards a Theory of Abstract Community؛ منتشره سال ۱۹۹۶م استدلال می کند که، «ملت و نشنلیزم دو موضوع جداگانه کم - نظریه - پردازی شده و سو تعبیر شده در جهان معاصر اند.»^[۱] همین باید ما را هشدار بدهد، با وجود آنکه دانشمندان جهان سیاست شاید در جستجوی تئوری ای باشند تا بزبان ساده بگویند که ملت چیست، ولی من منحصیث یک ساینسدان میخواهم بگویم که ساده سازی ساینسی «همچنانیکه آینشتاین گفته است، "هر چیز باید تا حد امکان ساده شود ولی نه ساده تر."»^[۲] همین نکته با میتود ساینسی خیلی موافق است بخصوص با فزیک نظری، مگر کلمه "ولی" آینشتاین Einstein [28] بما می گوید که ما نباید هر چیز را بالاتر از امکانات فزیکی آن ساده تر بسازیم.

گدامر Gadamer در کتاب خود «واقعیت و میتود»، بصورت اساسی استدلال میکند که «علوم اجتماعی "یعنی" علوم سیاسی به میتودولوژی ساینتیفیک تسلیم نمی شود بنابراین، "علوم بشری... فلسفه هنر و تاریخ... همه و همه چنان میتود های تجربوی اند که در آن واقعیت منتقل شده نوعی از واقعیتی است که نمی تواند بوسیله شیوه های میتودولوژیکی درست و حسابی ساینس به اثبات برسند.»^[۳]

بنابر این اجازه بدهید تا برداشت خود را که "ملت"، "نشنلیزم" و "ملت سازی" چیست با شما در میان بگذارم و همچنان شرح کوتاه این مصطلحات را منحصیث تعریف در این مبحث می پذیریم.

ملت: مجموعه از انسانهاست که با هم: الف) به روی یک کتله زمین که سرحدات آن «خواه از لحاظ تاریخی و خواه سیاسی معین» شده باشند زندگی کنند، ب) تاریخ مشترک، فرهنگ عمومی مشترک، اتکای متقابل اجتماعی-تجارتی- سیاسی و عنعنات مشترک داشته و یک سمبول مشترک بر بیرق ملی ملت خود و یا علامت ملی و قهرمانان مشترک ملی و هویت فراتر از هویت فامیل، اجتماع و قوم و فرهنگ ولایتی داشته باشد. ملت متمایز از یک گروه مردم است، خیلی غامض است و اکثر اوقات در تناسب با یک گروه قومی، بصورت واضح و آشکار سیاسی می باشد.

نشنلیزم: یک آیدیالوژی است که نمایانگر تعهد، وفاداری و اخلاص یکی نسبت به دولت - ملت است که بر منافع گروه دیگر رجحان پذیر است. نشنلیزم نازی متکی بر برتری نژاد آریین توأم با «Deutschland Uber Alles» Doctrine» نظریه (برتر از همه - ملت - دولت ها) بود. در قرن هجدهم ظهور پروس از میان کنفدراسیون

¹ - James, Paul. Nation Formation: Towards a Theory of Abstract Community: Sage Publication, Social Science:256 pp. 1996. He discusses the concept of 'Nation' the strength and weaknesses of their theoretical contributions of such men as Marx, Durkheim, Weber, Gellner, and Giddens

² - Einstein, Albert. From Nobel Lectures, Physics 1901-1921. Albert Einstein's Biography: Amsterdam Elsevier Publishing Co. 1967. Chapter 'Perennial Universalists: Albert Einstein. One Home, One Family, One Future; Author House. Bloomington, Indiana: pp 93 & 98, 2010.

³ - Gadamer, Hans-Georg. TRUTH and METHOD; Continuum Publishing Group: Printed and bound in Great Britain: p. xx. 1975, 1989, this edition 2004.

جرمن به مودل رسمی سائر ملت های اروپا میدل گشت تا همراه با بهره برداری فزاینده از نظریات ماکیاولی «à la Machiavelli» آنرا سرمشق قرار دهند.

دولت ملی: عبارت از ساختن یک ملت از یک نژاد مشخص و یا گروه قومی بوسیله یک یا چند کشور خارجی از هر طریق ممکنه و همه وسایل موجود بشمول نیرو و یا اجبار و قوه قهریه، بوسیله دکتورین اقتصادی، هم مانند سازی فرهنگی، ایدئالوژی سیاسی و یا اندیش پایه مذهبی، منحصی یک پروسه خارجی. [ملت سازی]- **Nation-Building**

دولت ملی: ایجاد ملتی متشکل از چندین گروه «اقوام و یا فرقه ها» از عین قومیت بوسیله ساختار حاکم «حکومت» از راه قدرتهای رهبرانی که نیروی حاکم نظامی دارند و منحصی یک پروسه داخلی ایجاد شود. [ملت پروری]- **{Nation-Making}**

مملکت: دلالت بر کتله ارضی می کند که مردم در آن امرار معیشت می کنند «سواحل، شبه جزیره، جزیره و یا محاط به خشکه». همچنان دلالت بر دولت مستقل و یا سائر هستی های سیاسی «قلمرو ها» میکند.

ملت سازی: دلالت بر انکشاف اجتماعی، اقتصادی و سیاسی با مؤسسات دفاع از حقوق بشر میکند و تأمین کننده تطبیق قانون است و نه تنها برای ایجاد صلح بعد از جنگ بوسیله یک پروسه خارجی/ ملت سازی **External Process/Nation-Building** شایان اهمیت است بلکه به ملت سازی در هر مرحله انکشاف و یا هر مرحله تصادمات جنگی در بین یک ملت منحصی یک پروسه داخلی/ ملت پروری **Internal Process/Nation Building** حائز اهمیت است.^[4]

یادداشت مترجم: محض بخاطر احتیاط و حفظ تفاوت ظاهری میان کلمات «ملت سازی» و «ملت پروری» من کلمه «ملت پروری» را انتخاب کردم. از دوستان دانشمند متمنی ام تا اگر نه توانسته باشم موجب افتخارشان را فراهم سازم این لغزشم را به دیده اغماض بنگرند.

دولت سازی: یکده تیورین های علوم سیاسی باورمند اند که دولت سازی به اقدامی اطلاق میگردد که بوسیله کشور های خارجی به مقصد اعمار و یا اعمار مجدد مؤسسات دولت خیلی ضعیف، یا بعد از جنگ و یا دولت ناکام رویدست گرفته میشود.^[5]،^[6]

قابل یاد آوریست که «ملت سازی **Nation-Making**» و «ملت پروری **Nation-Building**» نباید با هم مغالطه گردند زیرا بعضی از اهداف سازندگان یک ملت «ملت سازی منحصی پروسه خارجی» از اهداف پرورشگران یک ملت «ملت پروری منحصی یک پروسه داخلی» الهام می گیرند.

کتاب کلاسیک «مبانی رهنمای ملت سازی **The Beginner's Guide to Nation Building**» حائز اهمیت فراوان است، من بخاطر اهمیت این کتاب میخواهم توجه تانرا به آن تعداد نکات برجسته این کتاب جلب کنم که مربوط به بحث ماست. این کتاب پالیسی های بازسازی برای یک ملت را در دوران بعد از جنگ یا در جریان جنگ تشریح میکند. مشروح این کتاب مبتنی بر عملیاتی است که ایالات متحده امریکا، اروپا، سازمان ملل متحد و یا سائر دول و یا سازمانها طی شصت سال اخیر پیاده کرده اند. موارد مهمی را که این کتاب تشخیص نموده عبارتند از، (۱) نظامی، (۲) سیاسی، (۳) تطبیق قانون، (۴) کمک های بشری، (۵) دولتداری، (۶) ثبات اقتصادی، (۷) دیموکراتیزه کردن و (۸) انکشاف. کتاب بر تکرر چنین عملیات تأکید دارد چنانچه سازمان ملل متحد طی سالهای جنگ سرد در هر چهار سال یکبار مأموریت حفظ صلح را براه انداخته است و ایالات متحده امریکا طی هر دهه یکبار چنین مأموریتی را رویدست گرفته است، ولی بعد از ختم جنگ سرد «بعد از جنگ» مأموریت های سازمان ملل متحد به هر ششماه یکبار افزایش یافته و از ایالات متحده امریکا یک مأموریت در هر دو سال بوقوع پیوسته است! همچنان کتاب به این نکته اشاره دارد که عملیات ملت سازی یا «اختیار اشتراک در برابر تقسیم مجدد **Co-Option** است یعنی کار با

⁴ - Dobbins, James, Seth G. Jones, Keith Crane, and Beth Cole DeGrasse. 2007. *The Beginner's Guide to Nation-Building*. Santa Monica, Calif.: RAND Corporation.

⁵ - Darden, Keith; Mylonas, Harris (1 March 2012). "The Promethean Dilemma: Third-party State-building in Occupied Territories". *Ethnopolitics*. **11** (1): 85–93.

⁶ - Ditto. Dobbins, J. et al. *The Beginner's Guide to Nation-Building*.

نیرو های موجوده اجتماعی و مراکز قدرت بخاطر جهت دهی رقابت جاری برای کسب قدرت و ثروت از تشدد به چینل های صلح آمیز است (مثال : سازمان ملل متحد در سانسلوادور در سالهای ۱۹۹۰م) و یا هم کالبد شکافی کردن: یعنی اول ساختار موجوده دولتی را از هم باز کردن و اوراق اوراق ساختن و جای آنرا به ساختار جدید دادن است که در این جریان یک عده عناصر مشخص جامعه را از قدرت بر انداخته شده و جای آن را به قدرتمندان نو ظهور می سپارند (مثال : در سال ۱۹۴۰م اشغال جرمنی توسط امریکا). ارزیابی مجموعی مؤلف کتاب از سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۷م آنست که این مأموریت ها بخاطری مأموریت های نسلی اند که پیچیدگی آن بعلت تکامل تدریجی آن ایجاب وقت زیاد را میکند. همین اکنون آنها به معیت چهل کشور دیگر علی الرغم تلفات جانی و گنج و سرمایه در عراق و افغانستان باز هم با احتیاط خوشبینانه قانع اند.^[۷]

در این اواخر اندریاس ویمیر Andreas Wimmer از پوهنتون کولمبیا مقاله نوشته معنون به «ملت سازی : چرا یکده کشور ها موفق به استحکام و یکپارچگی میشوند و چرا عده دیگر فرو می ریزند» که اختصار آن برای بحث کنونی ما لازمی به نظر میرسد. "اند ریاس ویمیر آن عده از نیرو های کُند رو را بررسی کرده که ائتلافهای سیاسی را در گستره فرا قومی و ایجاد وحدت ملی تشویق و ترغیب میکند. تیوری ملت سازی ویمیر متمرکز بر نیرو های کند رو است و به قول وی پروسه های نسلی اند : توسعه سازمان های جامعه مدنی، تجانس زبانی، و ظرفیت دولت ها بخاطر کالای اجتماعی، و خاطر نشان میسازد که تفاوت میان چین و روسیه دلالت بر آن می کند که چگونه فضای مشترک زبانی می تواند در تشکیل ائتلافات سیاسی فرا قومی ممد واقع میشوند. بعد ویمیر به اساس تحلیل ارقام احصائیوی از میان مجموعه های معلومات با مقیاس خیلی وسیع اظهار می کند که این میکانیزم ها در سرتاسر جهان مؤثر اند و ملت سازی را از استدلال های متضاد مانند حکومت داری دیموکراتیک و یا مواریت استعماری بهتر تر توضیح میکند. همچنان ویمیر نشان می دهد که ائتلافات سیاسی راه میان بُر را از میان تقسیمات قومی می پیماید؛ زمانیکه اکثریت کتله های قومی در مقامهای بلند حکومت نماینده داشته باشند، عوام الناس هویت خود را در آئینه ملت و سیمول های آن می بیند و بدین ترتیب ریشه های وفاق ملی سیاسی بمراتب بیشتر عمیقتر شده می رود."^[۸] ویمیر بر مراحل دراز مدت تحرک کند رو تأکید دارد، ولی در برابر پیامد ها آن بخاطر سازمان، رهبری و پالیسی آن حساس است. برداشت عمده ایکه از آن بدست می آید آنست که هویت ملی تنها محصول هماهنگی قومی نه بلکه مشمول فراهمی سرجمع کالای عامه است. «نوشته دنی رودریک، پوهنتون هارود Dani Rodrik, Harvard University». (ای یون AEON) یک سازمان خیریه راجستر شده است که متعهد به اشاعت علم و جهان بینی جهان - شهری است، می گوید، "ملت سازی به معنی دقیق کلمه فرا تر از آن است که محض منحصر به کشور مستقل با داشتن بیرق، سرود ملی و اردو باشد. یکتعداد از کشور های باستان «مانند بلجیم» تا حال متفقاً یک ملت نه شده اند حال آنکه دولتهای جدیدالتأسیس «مانند هندوستان» به این امر نایل آمده اند. سکه ملت سازی دو رو دارد : (۱) گسترش ائتلاف های سیاسی در پهنای ارضی یک کشور، و (۲) ارتباط و وفاداری به مؤسسات دولت، جدا از مؤسسات حکومتی ایکه که کنون بر قدرت اند" در ملت سازی اولین نکته مهم آن بُعد اتحاد سیاسی است و دومین بُعد آن هویت سیاسی است. برای ترویج هر دو بُعد استحکام روابط سیاسی بین اتباع کشور و دولت باید فراتر از تقسیمات قومی رسیده بتواند. همچنان همه دانشمندان، نخبه گان سیاسی و افراد متوسط و سر انجام تمام اتباع کشور باید خود را بدون در نظر گرفتن نژاد یا قومیت شان اعضای متساوی الحقوق در آئینه مجمع ملت ببینند. اکثریت پالیسی سازان در ایالات متحده امریکا ملت سازی را معادل دیموکراتیزه کردن می شمارند. آنها حقاً به این باور اند که بهترین ابزار برای تحقق هماهنگی سیاسی دیموکراسی است. به نظر میرسد که دیموکراسی الزاماً ملت سازی نمیکند بلکه ملت ها اند که ملت سازی میکنند، ملت هائیکه پیش از پیش ساخته شده اند دیر یا زود است که از همین نقطه به دیموکراسی گذار خواهند نمود. یک بنیاد سیاسی ثابت و پایدار و زبانهای پذیرفته شده، پروسه ملت سازی را ساده تر می سازد. آنها می پذیرند که اگر شرایط محلی موجب - آور نباشند، ملت سازی از خارج، قریب به ناممکنات است.^[۹]

پایان قسمت دهم

(بشیر احمد زکریا بی طرفی دائمی افغانستان، قسمت نهم)

⁷ - Ditto. Dobbins, J. et al. The Beginner's Guide to Nation-Building.

⁸ - Wimmer, Andreas. Nation Building: Why Some Countries Come Together While Others Fall Apart; Princeton University Press, Princeton, USA: 376pp. 2018.

⁹ - Alesino, A, (Harvard) Reich, B, (University College London). Nation Building. <https://scholar.harvard.edu> 2015